

مراحل پیگیری اعتراض مالیاتی

بعد از آن که در مطالب قبلی درباره **مراحل اعتراض مالیاتی** صحبت کردیم، به مرحله ای می رسیم که می توانیم اعتراض مالیاتی خود را پیگیری کنیم. تشخیص مالیات باید براساس ماخذ صحیح و متکی به دلایل و اطلاعات کافی باشد (ماده 237 ق.م.م) ولی در برخی موارد مودیان مدعی به عدم رعایت قوانین و مقررات و تشخیص مالیات به صورت خودسرانه می باشند. در این صورت، قانون جهت رعایت حال مودیان و ایجاد اعتماد آنان امکان اعتراض به تشخیص دستگاه مالیاتی را فراهم نموده است. امکان اعتراض به عملکرد دستگاه مالیاتی از ابتدایی ترین حقوق مودیان می باشد. لذا علاوه بر اینکه به میزان مالیات یا امکان تعدیل و رعایت مقررات قانونی امکان اعتراض به مالیات وجود دارد، تخلفات انتظامی ماموران مالیاتی نیز قابل تعقیب است. در ادامه این مطلب به شرح مراحل و مبادی اعتراض می پردازیم.

مرحله اول - مراجع اداری

مودی ظرف سی روز پس از ابلاغ برگ تشخیص می تواند به مندرجات برگ تشخیص اعتراض نماید. در ابتدا جهت کوتاه نمودن مسیر رسیدگی، اعتراض به صورت اداری مورد رسیدگی قرار می گیرد. در این مرحله به معنای منتهی دانستن برگ تشخیص مالیات می باشد. لذا برگ تشخیص صادر و مالیات مودی منتهی می گردد. در مهلت مقرر معمولاً برگ تشخیص جدید صادر نمی نمایند بلکه برگ قطعی دو مالیات را صادر می نمایند و یا اگر اسناد و مدارک را موثر در تعدیل درآمد تشخیص دهد آن را تعدیل می نمایند. تعدیل در این مرحله به معنای کسر نمودن ماخذ مالیات نسبت به صدور برگ تشخیص صادره می باشد. لذا در هر دو مورد در صورتی که موجبات رضایت مودی فراهم گردد ظهر برگ تشخیص به امضای مودی و مسئول مربوطه برسد اختلاف موجود بیم مودی و دستگاه مالیاتی حل و فصل گردیده و پرونده مختومه می گردد و مودی موظف به پرداخت مالیات متعلق خواهد بود. در غیر این صورت، پرونده جهت رسیدگی به هیئت حل اختلاف مالیاتی ارجاع می گردد. رسیدگی در هیئت ها اصولاً به صورت حضوری است و مودی یا نماینده وی و نیز نماینده اداره امور مالیاتی می تواند در جلسه رسیدگی حاضر شود.

مرحله دوم - هیئت حل اختلاف مالیاتی بدوی

رسیدگی های خارج از دستگاه قضایی که امروز در اکثر قوانین مرسوم و پدیده آمده است به نظر تدوین کنندگان آن تسریع در رسیدگی و جلوگیری از اطاله دادرسی است و از سوی دیگر این هیئت ها با کمیسیون ها به صورت تخصصی به موضوع رسیدگی می نمایند. نکته حائز اهمیت این است که جنبه استقلال و بی طرفی هیئت عموماً مورد تردید واقع می گردد و به دفعات آرای این هیئت ها در مراجع بالاتر مورد تقض قرار گرفته است. عموماً نمایندگان امور مالیاتی خود را مدافع حقوق دستگاه مالیاتی می دانند، در حالی که چنین برداشت و تفسیری از قانون بر نمی آید. هر هیئت حل اختلاف مالیاتی از سه نفر تشکیل خواهد شد:

- یک نفر نماینده سازمان امور مالیاتی کشور
- یک نفر قاضی اعم از شاغل یا بازنشسته
- یک نفر نماینده تشکل ها یا مجامع حرفه ای

اعضای هیئت ها دارای استقلال رای و با حفظ بی طرفی کامل بایستی به موضوع رسیدگی نمایند و رسمیت جلسه با حضور سه نفر اعضا می باشد لیکن در رای گیری اکثریت مناط اعتبار است. سازمان امور مالیاتی و دستگاه مالیاتی می توانند نماینده ای را جهت حضور در جلسه اعزام دارند، لیکن عدم حضور آنان مانع از رسیدگی هیئت نخواهد شد و با توجه به اصلاح ماده 247 ق. م. م. مصوب 1388 آرای هیئت حل اختلاف بدوی غیر قطعی و قابل اعتراض در هیئت حل اختلاف تجدید نظر می باشد.

مرحله سوم - هیئت حل اختلاف مالیاتی تجدید نظر

در اصلاحات قانون مالیات های مستقیم در سال 1380 ماده 247 از مواد قانون مالیات ها حذف گردید و در واقع رسیدگی هیئت های حل اختلاف به صورت یک مرحله ای درآمد و اعتراض به آرای هیئت حل اختلاف فقط قابل رسیدگی در شورای عالی مالیاتی بود. لیکن به موجب قانون الحاق یک ماده به عنوان ماده 247 به قانون مالیات های مستقیم در تاریخ 1388/02/20 به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید. به موجب این ماده در صورتی که آرای هیئت حل اختلاف بدوی ظرف بیست روز پس از ابلاغ (طبق ماده 203) مورد اعتراض کتبی مودی یا ماموران مالیاتی قرار گیرد، قابل رسیدگی در هیئت حل اختلاف تجدید نظر خواهد بود. مودی ظرف سی روز پس از ابلاغ برگ تشخیص می تواند به مندرجات برگ تشخیص اعتراض نماید. هیئت حل اختلاف تجدید نظر از سه

نفر مندرج در ماده 244 تشکیل خواهد شد و با حضور سه نفر جلسه رسمیت دارد. طبیعی است که اعضای هیئت تجدید نظر نسبت به موضوع مطروحه نبایستی قبلاً اظهار نظر داشته یا رای داده باشند. نظر به این که رسیدگی های مقرر در شورای عالی مالیاتی یا دیوان عدالت اداری بسیار بطئی و طولانی است، قانون گذار پیش بینی نموده است که بسیاری از اختلافات مالیاتی در همان مراحل اول حل و فصل گردد. این راه حل، هم برای دستگاه مالیاتی سودمند است و هم مودیان مالیاتی، زیرا دستگاه مالیاتی هرچه سریع تر به وصول مالیات می پردازد و وضعیت مودی نیز روشن و شفاف می گردد.

مرحله چهارم - شورای عالی مالیاتی

شورای عالی مالیاتی به عنوان مرجع عالی که دارای وظایف مهمی می باشد، تلقی می گردد و در برخی موارد به عنوان بازوی مشورتی رئیس کل سازمان امور مالیاتی یا وزیر امور اقتصادی و دارایی به شمار می آید. شورای عالی مالیاتی مرکب از 25 نفر عضو که از بین اشخاص صاحب نظر، مطلع و مجرب در امور حقوقی، اقتصادی، مالی، حسابداری و حسابرسی که حداقل دارای مدرک تحصیلی کارشناسی باشند به پیشنهاد رئیس کل سازمان امور مالیاتی و حکم وزیر امور اقتصادی و دارایی منصوب می گردند. دوره عضویت اعضا سه سال می باشد و در این مدت قابل تغییر نیستند.

مرحله پنجم - هیئت مقرر در ماده 251 ق.م.م. مکرر

این مرجع رسیدگی به عنوان یکی از طرق شکایت فوق العاده رسیدگی به شکایات از مالیات های قطعی می باشد که به علت انقضای مهلت های اعتراض قابل طرح در مرجع دیگری نیست. همچنین در مورد مالیات های غیرمستقیم نیز این جاری ست. دستور رسیدگی در این مرجع که با وزیر امور اقتصادی و دارایی می باشد به هیئتی مرکب از سه نفر به انتخاب وزیر ارجاع می گردد. رای اکثریت قطعی و لازم الاجرا می باشد. طبیعی است که آرای این هیئت سه نفری نیز قابل شکایت در دیوان عدالت اداری می باشد.